

СОВЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
«ГОРОД АГРЫЗ» АГРЫЗСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ӘГЕРЖЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ӘГЕРЖЕ ШӘНҘӘРЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
СОВЕТЫ

КАРАР

28.09.2021

Әгерже ш.

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендәге муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау хакында

РЕШЕНИЕ

№ 11-2

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Советы нигезендә КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында кушымтада бирелгән нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендәге муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 бүлегендәге нигезләмәләреннән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә, әмма 2022 елның 1 гыйнварыннан да иртәрәк түгел.

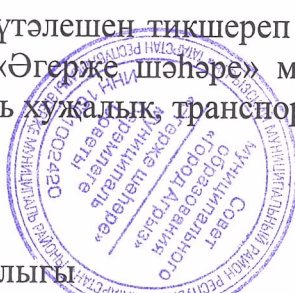
Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәнең 5 бүлеге нигезләмәләре 2022 елның 1 мартыннан үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<https://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<https://agryz.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Советының шәһәр төзелеше, торак-коммуналь хужалык, транспорт һәм элементә буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе

муниципаль берәмлек башлыгы

А.Р.Вәлиев

Расланган
муниципаль Советы карары белән
«Әгерже шәһәре» мәгариф
Татарстан Республикасы
Әгерже муниципаль районы
28 сентябрьдән 2021г № 11-2

Нигезләмә

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендәге муниципаль контроль турында

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен (алга таба - төзекләндерү өлкәсендә контроль) билгели.

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренең (алга таба - төзекләндерү кагыйдәләре), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләренең (алга таба шулай ук - мәжбүри таләпләр) юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар, гражданныр (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) үтәләше тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар булып Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары (алга таба шулай ук - контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар) тора. Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфай затларының вазыйфай бурычларына аларның вазыйфай инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда, тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфай затлар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплы була.

1.5. Төзекләндерү, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон,

«Россия Федерациясендә жирле үзидәрбне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет Төзекләндерү кагыйдәләренең түбәндәгеләрне үз эченә алган үтәлешен тикшереп тора:

1) янәшәдәге территорияләргә карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) элементларны һәм төзекләндерү объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның азмобиль төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр урнаштыру, халыкка социаль хезмәт күрсәтү;

- торақ булмаган биналарның, төзелмәләргә, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгәт урыннарының башка элементларын карап тоту;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус тамгалар, язулар эчтәлегенә буенча;

-- төзекләндерүнең кагыйдәләре чикләнгән транспорт чараларын газонда яисә башка яшелләндерелгән яисә рекреация территориясендә урнаштыруга юл куймау, шулай ук эксплуатацияләү, хезмәт күрсәтү яки ремонт вакытында гомуми файдаланудагы транспорт чаралары территорияләрен пычратуга юл куймау, йөкләр ташыганда яисә төзелеш мәйданнарыннан чыкканда (тент булмау яисә яшеренү сәбәпле);

3) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлегенә территориясен кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен, түбәләрен кардан чистарту чараларын үткөрүне дә кертеп;

4) жәйге чорда Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлегенә территориясен жыештыру буенча, моңа карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларның учакларын локальләштерү, юкка чыгару буенча мәжбүри таләпләр дә керә;

8) каты коммуналь калдыкларны кушу буенча мәжбүри таләпләр;

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын йөртергә ярамау турындагы мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет үз компетенцияләре чикләрендә тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләргә бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләргә үтәлешен тикшереп тора.

1.7. Декоратив, техник, планлаштыру элементларын төзекләндерү положениесе, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, жиһазлар һәм бизәлеш төрле төрләргә, шул исәптән биналар, төзелешләр, фасадлар, кече формалар, стационар булмаган корылмалар, территория мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр кулланыла торган корылмалар. Әлегә Положиендә төзекләндерү объектлары дигәндә төзекләндерү эшләргә алып барыла торган төрле функциональ аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торақ районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгәт

районнары), гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек берләшмәләре урнаштыру территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкрыклар, юл чатлары, төшү, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү өчен мәйданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдә киртәләүче жайланмалар дигәндә капкалар, калиткалар, шлагбаумнар аңлашыла, шул исәптән автомат рәвештә, һәм декоратив коймалар (коймалар).

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәмин итә.

1.9. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда куркынычларны бәяләү һәм аларга идарә итү системасы кулланылмый.

2. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалау

2.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чаралар үткөрү юлы белән, контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Профилактик чаралар контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намуслы үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә сәләтле шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, аларны үтәү ысулларын контрольдә тотучы затларга мәжбүри таләпләрне житкерү максатларында башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чараларын үткөрүгә карата өстенлекле чаралардан санала.

2.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар уздырыла.

Профилактик чаралар уздырганда контроль объектларының законда саклана торган законга зыян (зыян) китерү куркынычы яисә мондый зыян (зыян) китергәнлегә ачыкланган очракта, контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат бу хакта Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының “Әгерже шәһәре” муниципаль берәмлегә башлыгына (башлыгы урынбасарына) кичекмәстән мәгълүмат жиберә, ул контроль чараларны уздыру турында карар кабул итү өчен.

2.5. При осуществлении исполкомом контроля в сфере благоустройства

проводятся следующие виды профилактических мероприятий:

- 1) информирование;
- 2) обобщение правоприменительной практики;
- 3) объявление предостережений;
- 4) консультирование;
- 5) профилактический визит.

2.6. Мәгълүмат бирү тиешле белешмәләрне контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, массакүләм мәгълүмат чараларында урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча башкарма комитет тарафыннан дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булган очракта) һәм башка рәвешләрдә контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган белешмәләрне контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә башкарма комитетның рәсми сайтында урнаштырырга һәм ярдәм итәргә тиеш.

Башкарма комитет шулай ук Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының “Әгерҗе шәһәре” муниципаль берәмлеге халкына контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе турында, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр итә, аларны хәвеф-хәтәрнең тиешле категориясенә кертүдән чыгып.

2.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турындагы мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Хокук куллану практикасын контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан гомумиләштерү нәтижәләре буенча ел саен төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм башкарма комитет башлыгы тарафыннан имзаланган башкарма комитет күрсәтмәсе белән раслана торган доклад эзерләнә. Күрсәтелгән доклад хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр башкарма комитетның контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

2.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турындагы кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү чараларын күрү тәкъдире, башкарма комитетның мәжбүри таләпләрне эзерли торган бозулары яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турындагы белешмәләре булган очракта һәм (яисә) мәжбүри таләпләрне бозуның закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китергәнлеге яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы тудырган очракта, контрольдә тотыла торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының “Әгерҗе шәһәре” муниципаль берәмлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән белешмәләрне алган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Хурлау язма

рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотыла торган зат адресына жиберелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турындагы кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

«Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында».

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номерын бирү белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында башкарма комитет кисәтү белдергән очракта, контрольдә тотыла торган зат күрсәтелгән кисәтүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы. Кисәтүгә карата раслау башкарма комитет тарафыннан алынган көннән алып 30 көн эчендә карала. Контроль астындагы затка язма рәвештә яки электрон документ рәвешендә каршы килү нәтижәсендә ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълүмат белән җавап жиберелә. Җавапта каршы килү белән риза булмау очрагында тиешле нигезле рәвештә күрсәтелә.

2.9. Контрольгә алынучы затларны консультацияләү тикшереп торуну башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә йә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәру барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхсэн Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының “Әгерҗе шәһәре” муниципаль берәмлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) һәм (яисә) контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан кабул итәләр. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә башкарма комитетның рәсми сайтында урнаштырыла.

Консультирование түбәндәге мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә гамәлгә ашырыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) тикшереп торуну гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләре булган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Контрольләнгүче затларны телдән рәвештә консультацияләү шулай ук гражданнарның җыелышларында һәм конференцияләрендә гамәлгә ашырыла.

2.10. Язма рәвештә консультация бирүне тикшереп торуну вәкаләтле вазыйфай зат түбәндәге очракларда гамәлгә ашыра:

- 1) контрольдә тотыла торган зат тарафыннан консультацияләү мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма сорату бирелгән;
- 2) куелган сорауларга телдән җавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга җавап мәгълүматны өстәмә соратып алуны таләп

итә.

Коньтацияләүне гамәлгә ашырганда, тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалану мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфай затларның конкрет контроль чарасын, карарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат, шулай ук контроль экспертиза, сынаулар кысаларында уздырылган чаралар нәтижәләре бирелми.

Тикшерүне башкарырга вәкаләтле мәгълүм вазыйфай затка эверелгән мәгълүмат киңәш бирү барышында мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотыла торган затны бәяләү максатларында башкарма комитет тарафыннан файдаланылмый.

Контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Контрольдә затларның һәм аларның вәкилләренең биш һәм аннан да күбрәк бертөрләрәк мөрәжәгатьләре башкарма комитетка кергән очракта, консультацияләү Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының “Әгерже шәһәре” муниципаль берәмлеге башлыгы (урынбасары) яисә вазыйфай зат тарафыннан имзаланган контроль эшчәнлегенә, язма аңлатуга багышланган махсус бүлектә башкарма комитетның рәсми сайтында урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2.11. Профилакттик визит контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилакттик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференция-элементә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактика визиты барышында контрольдә тотылучы зат аның эшчәнлегенә йә аның карамагындагы контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында, аларның хәвеф-хәтәр категориясен киметүнең хәвеф-хәтәр критерийлары, нигезләре һәм тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында, аларны тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертүдән чыгып хәбәр итә.

Профилактика визитын уздырганда, контрольдә тотыла торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Тикшерү барышында контрольдә торучы зат тарафыннан алынган аңлатмалар киңәш характерында була.

Мәжбүри профилакттик визит югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә затларга карата уздырыла.

Тиешле профилакттик визитны уздыру турында контрольдә тотыла торган зат тикшерү уздырырга вәкаләтле вазыйфай затка аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Мәжбүри профилакттик визитны уздыру турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилакттик визит уздыру турында хәбәрнамә контрольдә тотыла торган зат адресына «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә жиберелә.

Контроль астындагы зат, аны үткөрү датасына кадэр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, мәжбүри профилактика визитын үткөрүдән баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру срогы контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

3. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

3.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет күрсәтелгән чаралар кысаларында контроль чараларның һәм контроль гамәлләрнең түбәндәге төрләрән үткәрә:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотыла торган затның (аның филиалларының, вәкиллеләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) булу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга, язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү юлы белән);

2) рейд тикшерүе (карау, сораптыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) урынга барып тикшерү (карау, сораптыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ясау юлы белән);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (территорияне төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турындагы белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, шулай ук дөүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган белешмәләрне, «Интернет» челтәрендәге белешмәләрне, башка һәркемгә ачык мәгълүматны, шулай ук фото- һәм кинога төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәү техник чараларының автоматик режимда эшләүче мәгълүматлардан файдаланып, тикшереп торучы затлар тарафыннан бирелә);

6) күчмә тикшерү (тикшерү, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Әлеге пункт белән каралган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында конкрет контроль объекттын хәвеф-хәтәр категориясенә кертүгә карап әлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә дифференциацияләни.

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне һәм күчмә тикшерүне контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлексез башкарма комитет үткәрә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1 - 4 бүлекләрендә күрсәтелгән контроль чаралар план һәм планнан тыш чаралар рәвешендә үткәрелә.

3.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы контроль чаралар уздырыла:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документтар тикшерү;

12

4) күчмә тикшерү.

3.5. Төзекләнדרү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чаралар уздырыла:

1) инспекция визиты;

2) рейд тикшерүе;

3) документтар тикшерү;

4) күчмә тикшерү;

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;

6) күчмә тикшерү.

3.6. Тикшерелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чараларны үткәрү өчен нигез булып тора:

1) гражданның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары) , дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәгълүмат алганда, гражданның һәм оешмаларның мөрәжәгатьләре (гаризалары) кергән очракта закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү турында яисә зыян китерү куркынычы турында белешмәләр булу, шулай ук контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, үзара хезмәттәшлексез контроль чараларны да кертеп, шундый белешмәләрне алу;

2) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан баш тартуын ачыклау;

3) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру срокларын билгеләү;

4) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотыла торган затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе;

5) законнарның үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турында күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану - әгәр контрольдә торучы зат тарафыннан аңа бирелгән күрсәтмә белән каралган документларны һәм белешмәләрне тапшырмаган очракларда яисә тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясарга мөмкин түгел.

3.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә башкарма комитетның рәсми сайтында урнаштырыла.

3.8. Контроль чаралар контрольдә тотыла торган зат белән хезмәттәшлек иткәндә уздырыла, алар башкарма комитетның контроль чараны уздыру турындагы күрсәтмәсе нигезендә уздырыла..

3.9. Башкарма комитетның закон тарафыннан саклана торган

кыйммэтлэргә зыян (зыян) китерү турындагы яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммэтлэргә зыян (зыян) китерү турындагы белешмэләр нигезендә контроль чара уздыру турында күрсәтмә кабул ителгән очракта йә контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеге параметрларын билгеләгәндә, мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы расланган индикаторлар нигезендә контроль чарасын үткөрү өчен нигез булып тора, мондый күрсәтмә контроль чарасын үткөрү турында, контроль чарасын үткөрү турында тикшереп торуну гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затның дәлилле тәкъдим итүе нигезендә кабул ителә.

3.10. Контроль чаралар, контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез үткәрелә торган контроль чаралар вәкаләтле затлар тарафыннан Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) йөкләмәсе, башкарма комитетның эш планнарында булган биремнәр, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, тикшереп торуну гамәлгә ашырырга вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә.

3.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм индивидуаль эшкуарларга карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә вазыйфай затлар тарафыннан тикшереп торуну гамәлгә ашырырга вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә.

3.12. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне оештырганда һәм гамәлгә ашырганда башкарма комитет элге документлар һәм (яисә) белешмэләр булган оешмалар карамагында булган башка органнардан яисә күрсәтелгән органнардан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон рәвештә, түләүсез нигездә документлар һәм (яисә) белешмэләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яисә) белешмэләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган документлар һәм (яисә) соратып алына торган һәм ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан тикшерүләр оештырганда һәм уздырганда башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалардан алынган документлар һәм (яисә) мәгълүмат булган оешмалар исемлегендә билгеләнгән, шулай ук ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында документлар һәм (яисә) күрсәтелгән органнардан алынган белешмэләрне һәм (яисә) белешмэләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

3.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрлэргә һәм гражданнарга карата план контроль чаралар чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль (күзәтчелек) чараларын уздыру планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа кертү һәм аннан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын төшереп калдыру кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрүнең еллык планнары нигезендә Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Планлы контроль (күзәтчелек)

чараларын чираттагы календарь елга уздыру планын формалаштыру тәртибе турында» 2020 елның 31 декабрдәгә 2428 номерлы карары белән расланган ел дәвамында уздырыла, аны прокуратура органнары белән килештерү һәм аннан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын төшереп калдыру планын формалаштыру тәртибе турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

3.14. Шәхси эшмәкәр, контрольдә тотылучы затлар булган граждан һөжүм иткән очракта, башкарма комитетка контроль чара уздырганда булу мөмкинлегә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны үткәрү башкарма комитет тарафыннан шәхси эшмәкәрнең, гражданның башкарма комитетта (әмма 20 көннән дә артык түгел) әлегә мөрәжәгатькә сәбәп булган хәлләренә бетерү өчен кирәкле срокка күчерелә:

1) контрольдә тотыла торган затның яисә аның вәкиленең булмавы контроль чарасын үткәргәндә контроль таләпләренә үтәүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затның бәяләмәсенә комачауламый, шул ук вакытта контрольдә тотыла торган затның контроль чараны уздыру турында тиешле рәвештә хәбәр ителгән булуы шарт;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китертү билгеләре булмау;

3) контроль чараны үткәргәндә контрольдә тотыла торган зат булмау (контрольдә тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) өчен җитди сәбәпләр бар.

3.15. Күчмә тикшерү үткәрү срогы 10 эш көненнән артмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата багланышларның гомуми срогы кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән артмый.

Россия Федерациясенәң берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү срогы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланган структур бүлекчәсә яисә җитештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.16. Контроль чаралар үткәрүнең барлык очракларында контроль гамәлләренә башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләренә башкаруга жәлеп ителә торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләренә үтәүне (бозуны) исбатлау өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеога язу, вазыйфай затлар үткәргән контроль чараны уздыруга вәкаләтле геодезик һәм картометрик үлчәүләр кулланыла. Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм әлегә максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләренә үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләренә бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торгызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфай затларга жаваплылыкка жәлеп итү турындагы мәсьәләне карау һәм (яисә) башкарма комитет тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгә 248-ФЗ номерлы

Федераль законның 90 статьясындагы 21^блешендә каралган чараларны куллану өчен мәгълүмат жиберү керә.

3.18. Контрольләт зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип күрсәтелә. Ачыкланган хокук бозулар бетерелгән очракта, актта контроль чарасын үткөрү тәмамланганчы, аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Акты рәсмиләштерү Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чара акты контроль (күзәтчелек) чараларының Бердәм реестры аша турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жиберелә.

3.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

3.20. Контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан кылына торган, контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотыла торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша һәм (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр) муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы һәм (яисә) региональ порталы аша житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольләшүче зат булган эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган граждан контроль астындагы затның электрон почтасы адресы турында белешмәләр алу кирәклегә яисә башкарма комитет адресына документлар алу кирәклегә турында хәбәр юлланган очракта һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә юллау мөмкинлегенә турында хәбәр итә (әгәр затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуы тәмамланмаган очракта). Күрсәтелгән граждан башкарма комитетка документларны кәгазь чыганакта жиберергә хокуклы.

Контрольдә торучы затка күзәтүне, гамәлләрне һәм кабул ителә торган карарларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар турында хәбәр итү, документлар һәм белешмәләр жиберү, контрольдә тотыла торган затка электрон рәвештә хәбәр итү мөмкин булмаган очракта яисә контрольдә тотыла торган зат таләбе буенча, почта элемтәсеннән файдаланып, кәгазь чыганакта гамәлгә ашырыла.

3.21. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотыла торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт

контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 - 40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

3.22. Тикшеренү чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәрергә хокуклы.

3.23. Мәжбүри таләпләрне бозуларны контрольдә тотучы зат (тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфаи зат) Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә контроль чаралары уздырганда ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнары белән каралган булырга тиеш:

1) контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң, контрольдә торучы затка, аларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерүне булдырмау чараларын уздыру турында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәتلәргә (зыянны) зарар (зыянны) китермәү һәм аны юкка чыгару буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә һәм гражданнарны, оешмаларны закон белән саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерү куркынычы булу турында һәм аны булдырмау ысуллары булу хакында мәгълүмат житкерү буенча, әгәр контроль чараны үткәргәндә гражданның, контроль объектына ия булган һәм (яисә) аннан файдаланучы оешманың эшчәнлегенә закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерү куркынычы яки мондый зыян (зыян) булу турында гражданның, контроль чарасын башкарганда, турыдан-туры законда саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерүгә турыдан-туры янау яисә мондый зыян (зыян) булу турында мәгълүмат житкерү;

3) контроль чара барышында жинаять яисә административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка җәлеп итү буенча чаралар күрергә;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны юкка чыгаруны тикшереп торуну гамәлгә ашыру, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерү ихтималын булдырмау чараларын күрергә, күрсәтмәне үтәмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп, судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр аның үтәлешен тәмин итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралса;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

3.24. Тикшереп торуну гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы

башкарма хакимияте органнары, жирӱе үзидарэ органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр. .

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара уздыру барышында закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка җаваплылык каралган, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар күрсәтелгән актың күчermәсен тиешле җаваплылыкка тартырга вәкаләтле хакимият органына юллый.

4. Контрольләренә гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата башкарма комитет карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятъ белдерү

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаятъ бирүнең судка кадәр тәртибе кулланылмый.

5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

5.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2 Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Әгерже шәһәре» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана.

1 нче кушымта
муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә
территориядә төзекләндерү өлкәсендә
«Әгерҗе шәһәре» муниципаль берәмлеге
Әгерҗе муниципаль районы
Татарстан Республикасы

Планнан тыш чаралар үткөрү кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Әгерҗе шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда тикшерү

1. Якын территориядә яисә гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм житештерү һәм куллану калдыклары булу.
2. Якындагы территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, агач һәм куакларның кисү калдыклары барлыгы.
3. Торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасадларында, башка диварларда, биналарда, корылмаларда, корылмаларда, шулай ук төзекләндерүнең башка элементларында һәм жәмәгать урыннарында үз белдеге белән ясалган язулар яисә рәсемнәр булу.
4. Якын-тирәдәге территорияләрдә гражданның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә каршылык тудырган булуы.
5. Биналар, корылмалар түбәләрендә тамырлар булу.
6. Халыкның азмобиль төркемнәренә мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт объектларына ирекле керүенә комачаулый торган киртәләр булу, халыкка социаль хезмәт күрсәтү.
7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус тамгаларны, язуларны юк итү яисә зарарлау.
8. Җир эшләрен аларны гамәлгә ашыруга рәхсәтсез йө мондый рәхсәтнең гамәлдә булу срогын арттырып гамәлгә ашыру.
9. Биналарга һәм аларга керү юлларына ирекле керү өчен, шулай ук ишегалларына ирекле керү өчен, жәяүлеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү һәм, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәрен дә кертәп, жәяүлеләр хәрәкәтен имин итү өчен җир эшләрен башкарганда каршылыктар тудыру.
10. Төзекләндерү кагыйдәләре чикләнгән газонда яисә башка яшелләндерелгән, яисә рекреация территориясендә транспорт чараларын урнаштыру.
11. Кисешү (төшү) яисә күчәрәп утырту бары тик шундый документлар нигезендә башкарылырга тиешле очрактарда агач һәм куакларны порубочкалы билетсыз яисә агач һәм куакларны күчәрәп утыртуга рәхсәт ителми.
12. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын коткару.